

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนได้รับความรู้และประสบการณ์ นำไปพัฒนาตนเอง ดังที่ โทวิทซ์ วารพิตซ์ (2535 : 8) กล่าวว่า การศึกษาเป็นการส่งเสริมให้คนมีความเจริญ งามงาม ทำให้คนพัฒนา และเป็นอิสระเสรี นอกจากนั้น ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (ไทยรัฐ, 2535 : 8) ยังกล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะสร้างสรรค์คุณภาพ จิตวิญญาณ รวมทั้งทักษะในการประกอบอาชีพ ทุกคนจะต้องดำเนินการทุกวิถีทาง ในอันที่จะสร้างเยาวชนให้เป็น ผู้มีความรู้ทางวิชาการ มีศีลธรรมจรรยา แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่จะลืมไม่ได้คือ การสร้างเยาวชน ให้มีจิตสำนึกเรื่องชาตินิยม มีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของชาติ ไม่ตกเป็นทาสอารยธรรม หรือหลงใหลในกระแสความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมต่างชาติ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทุกคนจะทำได้ ต้องพึงระบอบการศึกษาที่ดีขึ้น

การศึกษาเป็นสิ่งที่มีค่าคู่ไปกับศิลปวัฒนธรรม ดังคำกล่าวของ ชาลี ศิลปวิทย์ (2532 : 20) ที่กล่าวว่า ในหลักสูตรทุกระดับชั้นต้องบรรจุเรื่องเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมลงไป ด้วย เพื่อให้เยาวชนเกิดความสำนึกในวัฒนธรรมและสำนึกว่า ตนเองเป็นผู้สืบทอดมรดกทาง ศิลปะไทยจากอดีตเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์ให้อยู่ในปัจจุบันและสืบทอดไปสู่ลูกหลาน เนื่องจากว่า นาฏศิลป์ไทย เป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรม สมควรต้องสืบทอดธำรงรักษาไว้ให้แก่คน รุ่นหลัง ศิลปะด้านนาฏศิลป์เป็นสิ่งไม่คงที่ อาจสูญหายไป หรืออาจพัฒนาให้มีรูปแบบได้หลากหลาย เพื่อสนองความต้องการของสังคม ดังนั้นวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา (2529 : 2) ซึ่งมีเจตน์จำนงที่จะต้องมีการส่งเสริม และศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทาง วิชาการ อันจะทำให้ศิลปะนี้ธำรงคุณค่าต่อชีวิตและสังคมไทยต่อไป

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นสถาบันหนึ่งที่ทำกาาเปิดสอนวิชาเอกนาฏศิลป์ไทย ถึงระดับปริญญาตรี ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย พุทธศักราช 2529 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้เพียงแห่งเดียวที่คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ กรุงเทพมหานคร จากการใช้หลักสูตรดังกล่าวทำให้ได้รับข้อมูลบางประการที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร (วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. 2531 : 2 - 3) เช่น การสำรวจสภาพลักษณะงาน และความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอนในคณะวิชา การอภิปราย ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในวงศานาฏศิลป์ การเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรในระดับชั้นต้น และชั้นกลางของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่เป็นผลต่อการเรียนในระดับปริญญาตรี และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น-ตอนปลาย ที่มีความตื่นตัวที่จะจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมด้านนี้อย่างจริงจัง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรฉบับนี้ได้นำมาใช้เป็นเวลากว่า 6 ปี แล้วจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาข้อบกพร่องของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย พุทธศักราช 2529 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยมุ่งประเมินในด้านต่อไปนี้

1. การประเมินบริบท (Context) ประเมินจุดมุ่งหมายเฉพาะวิชาเอกนาฏศิลป์ไทย ตลอดจนโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input) ประเมินความเหมาะสมของสื่อการเรียน การสอน วัสดุหลักสูตร และสถานที่เรียน
3. การประเมินกระบวนการ (Process) ประเมินความเหมาะสมของกระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

4. การประเมินผลผลิต (Product) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

4.1 ผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา

4.2 ความสามารถทั้ง 3 ด้านของผู้สำเร็จการศึกษาคือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อจะทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอก นานาชาติไทย พุทธศักราช 2529 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน ของอาจารย์และ นักศึกษานานาชาติไทย ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถาบันอื่น ๆ ที่มีการผลิตบัณฑิต สาขานานาชาติไทย เพื่อจัด ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สาขาวิชานานาชาติไทยให้เหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอก นานาชาติไทย พุทธศักราช 2529 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้รูปแบบซีบีบี (CIPP Model) ในการประเมิน
2. ขอบเขตของประชากร
ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้
2.1 อาจารย์ผู้สอนวิชานานาชาติไทย ของคณะนานาชาติและดุริยางค์ ของสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล ปีการศึกษา 2535 จำนวน 55 คน

2.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 103 คน

2.3 ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ไทย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

ระหว่างปีการศึกษา 2529 - 2533 จำนวน 155 คน

2.4 ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 155 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพ ซึ่งแยกเป็นอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย พุทธศักราช 2529 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในด้านต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย

ด้านบริบท ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร

ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุหลักสูตร และสถานที่เรียน

ด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

ด้านผลผลิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา และความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านพุทธินิสัย จิตนิสัย และทักษะนิสัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดที่ระบุไว้ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พุทธศักราช 2529

2. การประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการตัดสินคุณค่า เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรอย่างมีระบบ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินผลในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การประเมินบริบท (Context) ได้แก่ การประเมิน เกี่ยวกับ

2.1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยประเมินในเรื่องความชัดเจนด้านภาษา ความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายทั่วไปกับจุดมุ่งหมายวิชาเอก การส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และจุดมุ่งหมายของวิชาเอก กับการนำความรู้ไปใช้

2.1.2 โครงสร้างและเนื้อหาโดยประเมินในเรื่องความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ระหว่างหน่วยกิตที่เรียนในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จำนวนหน่วยกิตของวิชาบังคับกับวิชาเลือก จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตที่เรียนในวิชาเลือกและบังคับ ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา นวัตกรรม ความสอดคล้องของเนื้อหา กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ การประเมินเกี่ยวกับ

2.2.1 สื่อการเรียนการสอนและวัสดุหลักสูตร ประเมินในเรื่องความเหมาะสม ความทันสมัย และความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอนและตำราเรียน ความสะดวกในการได้รับบริการด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนและตำราเรียน

2.2.2 สถานที่เรียน ประเมินในเรื่องความเหมาะสมของสถานที่เรียน และความเพียงพอของจำนวนห้องเรียนทฤษฎีและปฏิบัติ

2.3 การประเมินกระบวนการ ได้แก่ การประเมินเกี่ยวกับ

2.3.1 กระบวนการเรียนการสอน ประเมินในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การส่งเสริมความรู้และทักษะนอกเหนือในชั้นเรียน

2.3.2 การวัดผลประเมินผล ประเมินในเรื่องการวางเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผล และการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผล

2.4 การประเมินผลผลิต ได้แก่ การประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับ

2.4.1 ผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา

2.4.2 ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านต่างๆ ดังนี้

2.4.2.1 ด้านพุทธิพิสัย ประเมินในเรื่องความรู้ในด้าน

นาฏศิลป์ไทย และวิธีสอน

2.4.2.2 ด้านจิตพิสัย ประเมินในเรื่องเจตคติที่ต่อวิชา

นาฏศิลป์ไทย การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ตลอดจนคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพครูนาฏศิลป์

2.4.2.3 ด้านทักษะพิสัย ประเมินในเรื่องความสามารถและ

ความเชี่ยวชาญในการสอนนาฏศิลป์ ตลอดจนการเป็นผู้นำ และจัดดำเนินการด้านนาฏศิลป์เพื่อการบริการสังคม

3. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หมายถึง สถาบันการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการวิจัยนี้ หมายถึง คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ ที่เปิดสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย พุทธศักราช 2529

4. วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย หมายถึง กลุ่มวิชาที่อยู่ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ในกลุ่มวิชาชีพ แบ่งเป็น 2 หมวดวิชา ได้แก่ วิชาชีพเฉพาะสาขาไม่น้อยกว่า 54 หน่วยกิต และวิชาชีพเลือกไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต และกลุ่มวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

5. อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนประจำและพิเศษทุกกลุ่มวิชาในสาขา นาฏศิลป์ไทย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พุทธศักราช 2529

6. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ไทย ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2535

7. ผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง ผู้ที่ศึกษาครบตามจำนวนหน่วยกิต และข้อกำหนดที่ระบุไว้ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทย) และเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ไทยโดยตรง และสำเร็จการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2529 - 2533

8. ผู้บังคับบัญชา หมายถึงหัวหน้าแผนก หรือหัวหน้าสถานศึกษา ที่ผู้สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ทำงานอยู่ด้วย
9. วัสดุหลักสูตร หมายถึง ตำราเรียน และอุปกรณ์การเรียนการสอน ในสาขาวิชา นาฏศิลป์ไทย ที่ใช้ในการเรียนการสอน ที่มีอยู่ในห้องสมุดคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล
10. กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล โดยใช้ข้อมูลจากนักศึกษาและอาจารย์

